

Novine

S prilogov: Marijin List s Kalend. Srca Jezušovoga

Izhaja vsako nedelo.

CENA: na skupni naslov 25, na posameznoga pa 30 Din. V drugih evropskih državaj 75 Din. V Ameriki, Avstraliji z Marijinom listom vred 4 dolare.

Cena oglasov: cm² 75 par. med tekstom 1.50 Din., v „Poslanom“ 3 Din. Naznanilom i malim oglasom do 30 reči 5 Din. Pri večkratnoj objavi popust od 5%—25%. Takso plača uprava, poštino oglasiteo. Oglasi se plačajo taki, če ne posebne pogodbe. Oglase sprejema samo Prekmurska tiskarna.

Rokopisi se ne vračajo.

Uprava: Črensovci. Pošt. ček. pol. št. 11.806.

Leto XVII. št. 4.

Glasiło Slovenske krajine

Uredništvo: M. Sobota.
Telefon št. 28.

Velika zmaga agrarne zadruge v Črensovcih!

Ne ona, nego tiste pritožbe so buknole, štere so njoj smrt želele! — Sirote dajte hvalo dobromi Bogi, ka je občuvao vašo zagovornico!

Uprava veleposestva v D. Lendavi je vložila tožbo proti agrarnoj zadruzi v Črensovcih na predsedništvo kralvske banske uprave. Tožba uprave je bila zavrjnena. Ceta tožba i odgovor kralvske banske uprave na njo se glasi:

Kralvska Banska Uprava Dravske Banovine v Ljubljani.

Štev. 2228/4/III/3. V Ljubljani dne 14. jan. 1930. — Predmet: Uprava vlastelinstva Dol. Lendava: pritožba proti poslovanji agr. zadruge v Črensovcih.

Uprava vlastelinstva Dol. Lendava je poslala na predsedništvo dravske banovine v Ljubljani pritožbo, prej, ka zavrira agrarna zadruza v Črensovcih gladki potek fakultativnoga odküpa, ar 1, trdi v „Novinah“, da je vsaki njeni član dužen küpiti zemlo samo ž njenim posredüvanjom; 2) ar je svojim kotrigam dala „Pooblastilo“, s šterim jo pooblašćajo, da se pogaja i küpi za nje od veleposestva v D. Lendavi agrarno zemlo v zneski od Din. 1500 do Din. 3500 za kat. oral; 3) ar je v pooblastili povedano, da bo interesent sam z agrarnov zadrugov doloćo kakovost zemle i 4) ar se na pooblastili agrarni interesenti zavezüjejo, da bodo plaćali agrarnoj zadruzi, če bi sklenoli sámi pogodbo z veleposestvom i brez njenoga sodelüvanja, za stroške njenoga poslovanja i kak odškod-

nino v hasek sirot po Din. 500. Uprava velepostva D. Lendava trdi, da je s tem agrarna zadruza v Črensovcih prestopila svoj delokrog i zahteva: 1) da bi se odredilo i javno dalo razglasiti, da ne valajo podpisi stavleni na pooblastilo, razposlano po agrarnoj zadruzi svojim kotrigam; 2) da bi se povrnili dozday vplaćani zneski onim, ki so pooblastila podpisali; 3) da bi se agrarna zadruza v Črensovcih taki razpüstila kak nezakonito osnovana s pozivom na čl. 4. pravilnika od fakultativnoga odküpa i s pogledom na trgovski zakon i 4) da bi se odstavo Časar Jožef kak predsednik agrarnoga odbora v Bogojini, ar podpira delo agrarne zadruge v Črensovcih z, ednim pa naj bi se vsem agrarnim odborom v okrožnici stavilo v dužnost, da ido na roko razvitki agrarne reforme potom fakultativnoga odküpa.

Navedene zahteve uprave vlastelinstva D. Lendava zavraćam kak v zakoni neutemeljene:

Razlogi: V smisli pravilnika št. 34600/25 od fakultativnoga odküpa agrarnoga zemlišća veleposestev, je stvar strank (veleposestnikom i küpcem za površino veleposestva), da se medsebojno sporazumijo gledoč na odküp; agrarne oblasti pa se nemajo v ta pogajanja niti najmenje vmešavati, ar bi v nasprotnom slućaji, razmi se, nastala dvojitev, ka

neso nepristranske. Agrarnim interesentom, ki majo agr. zemlišće v zaküpi, je popolnoma na prosto dano, da se z veleposestnikom pogodijo gledoč na odküp zemle. *Če to ne vćinijo (to je če se ne pogodijo Vr.)* i če se ne pregrešijo proti zakoni z dne 20. maja 1922 Služb. Novine 276/22, kak je davati veleposestniško zemlo v štiriletni zaküp i proti predpisom naredbe ministerstva za agrarno reformo št. 21725/25 se *njim agrarna zaküpná zemla odvzeti ne sme i jo mirno naprej vživajo. (Mi podćrtali. Vr.)*

Jasno je, da bo skušao veleposestnik, ki se je odloćo za odajo svojih zemlišć, dosećti kem ugodnejše odajne cene, medtem kda bodo küpci od svoje strani vporabili vsa sredstva, da pridejo do zemle po najžišoj ceni. Pravila agrarne zadruge so bila odobrena i so pri okrožnom sodišći v Maribori registrirana pod Firm. 762/26 Zadr. III. 61/1. Glasom § 3. teh pravil se bo agrarna zadruza pobrigala, da se interesentom agrarne reforme pod najugodnejšimi pogoji odküpi veleposestniška zemla i bo sprejemala od kotrig peneze za odküp veleposestniške zemle. Po § 15 toćke e) k) i 1) omenjenih pravil majo zadrüžniki dužnost, da plaćajo letno najmenje 100 Din. za odküp veleposestniške zemle, da se za zemlo posebi né pogajajo, njene cene ne povekšavajo, nego jo z vodstvom zadruge skupno

določijo; da pogodbe brez odobrenja zadruga ne sklepajo i ne podpišejo. Po § 23 privoli zadruga v odobritev pogodbe za odkup veleposestniške zemle i izplačuje vloge kak odplačilo kupljene veleposestniške zemle. Po § 10. določi načelstvo izključitev kotri-ge, če se brez dopuščenja zadruga pogaja za odkup ali zakup veleposestniške zemle. Ne iz „Pooblastila“ samoga razposlanoga i tudi ne iz ostalih spisov predloženih kr. banskoj upravi ne nikdi razvidno, da bi agrarna zadruga v Črensovcih silila svoje kotri-ge, naj podpišejo „Pooblastilo“. Če što podpiše takšo pooblastilo i se zaveže, da bo plačao agrarnoj zadrugi v Črensovcih šče enkratni znesek kapore za stroške posređivanja ali kak odškodnino na hasek sirot, če bi skleno sam pogodbo z veleposestvom brez sodelovanja zadruga, — včini to popolnom prostovolno, ka je pa po občnom državnom zakoni tudi opravičen včiniti. Iz navedenoga je razvidno, da ne nikšega vzroka, da bi banska uprava razglasila, da so podpisi na „Pooblastili“ nevalani, še menje pa je zrok, da bi taki razpustila agrarno zadrugo v Črensovcih, štera posljuje v okviru začrtanom njoj po od oblasti odobrenih pravil.

Ka se pa tiče zahteve veleposestva, naj bi se odstávil predsednika agrarnoga odbora v Bogojini Časar Jožefa, bi bilo omeniti, da je vsakom agrarnomi interesenti, zato tudi Časar Jožefi dopuščeno, da ma sam i tudi proti drugim izraža svoje mišljenje v hasek ali kvar fakultativnomi odkupi. Če bi agrarne oblasti z okrožnicov pozvale agrarne odbore, naj ido na roko razvitki agrarne reforme potom fakultativnoga odkupa, bi se brez dvojbe zbudo sum pri agrarnih interesentih, da se jih sili na odkup; to pa ne namen pravilnika 34600/25.

Upravi vlastetinstva Dol. Lendava je pa odprta redna civilno-pravna pot, če misli, da njoj je nastala iz krivde agrarne zadruga v Črensovcih ali Časar Jožefa kakša škoda.

Obveščajo se od toga: 1. Uprava vlastetinstva v D. Lendavi; 2. Srezko načelstvo v D. Lendavi s pogledom na njegovo štev. 47/1, pov. z dne 18./XII. 1929; 3. Srezko načelstvo Maribor levi breg s pogledom na njegov agr. br. 5760/29 z dne 23. XII. 1929. 4. Ministerstvo poloprivrede s pogledom na agr. br. 45050/29 z dne 16./XII. 1929. i na br. 35034/IV z dne 28. XII. 1929. 5. Agrarna Zadruga za Prekmurje v Črensovcih s pogledom na njeno štev. 58. z dne 18. XII. 1929.

Ban: DUŠAN SERNEC.

Vsaki lahko vidi iz toga odgovora, ka je delala i dela agrarna zadruga pošteno po zakoni i njoj zato lahko zavüpa.

ZA NEDELO.

(Nedela po Treh Kralaj tretta. Evang. sv. Mat. v VIII. tali.)

V onom vremeni: Kda bi doli šo Jezuš z-gore, nasledüvalo je njega vnogo ljudstva; i ovo gobavec pridoči, molo ga je, govoreči: Gospodne, či ščes, mogočen si me očistiti. I vö vtegnovši Jezuš roko dotekno se ga je, govoreči: Ščem, očisti se. I taki je očiščena goba njegova. I veli njemi Jezuš: pazi, nikomi ne povej: nego idi, pokaži se popi, i daj dar, šteroga je zapovedao Mojzeš, na svedočanstvo njim. Kda bi pa notri šo v-Kafarnaum, pristopo je knjemi stotnik, proseči ga, i govoreči: Gospodne, sluga moj leži v hiši žlakom vdarjeni i kroto se mantra. I veli njemi Jezuš: Jaz pridem i zvracam njega. I odgovoreči stotnik, pravi: Gospodne, ne sem vreden, ka bi šo pod streho mojo, nego povej samo reč in ozdravi sluga moj. Ar sem i jaz človik pod oblastjov postavljeni, imajoči pod seov junake, i velim etomi: idi, i ide; i drugomi: pridi, i pride; i slugi mojemi: včini eto, i včini. Slišavši pa Jezuš, čüdivao se je, i nasledüvajočim pravo je: zaistino velim vam, ne sem najšeo telko vere v Izraeli. Velim pa vam; ka vnogi od sunčenoga shoda i zahoda prido, i sedeli bodo z-Abrahamon, z-Ižakom i z-Jakobom v kraljestvi nebeskom: sinovje pa kraljestva se vö vržejo v vünejšnju tmico: tam bode iokanje, i zobno škripanje. I velo Jezuš stotniki: idi, i kak si vervao, tak ti naj bode. I ozdravo je sluga v onoj vöri.

*

Mladi mantrnik.

Katoličanska Maticerkev je melano ma nešteto junakov, ki so vero v Boga i Kristuša više cenili, kak celi svet. Med te spada tudi kitajski mladenc Pavel. Pri zadnjem kitajskom preganjanji so ga z drugimi vred zgrabili i pelali pred sodnika.

Mladi Pavel je bio razumen, močen i lepi dečko, zato ga je šteo sodnik rešiti smrti. Na vse mogoče načine se je trüdo, da bi ga pripravio da odpade od vere. Obečao njemi je velki kúp srebra.

— Kúp srebra ne zadosta — je odgovoro mladenc.

— Dobro. Potem dobiš kúp zlata.

— Tüdi to ne zadosta.

— Nesrečnik! Kelko pa te želeš?

— Če ščeš — je odgovoro Pavel -- da odpadnem od svoje vere, potem mi moraš telko dati, da si lahko kúpim drugo -- düšo.

Za par dni je bio Pavel usmrčeni. Znao je, da je človeška düša več vredna, kak vsi kinči sveta.

Po katoličanskom sveti.

Kat. list na Kitajskom. V Pekingi izhaja velki katoličanski dnevnik „Iche-pao.“ Da bi se list še bole razvio, so podpisali velikodušni katoličani za 80 jezer dolarov akcij. V novjšem časi je začno izhajati za katoličane tudi ilustrirani časopis.

Prostozidar vmro kak katoličan. Bivši predsednik Emil Laube je bio v vladi tista leta, kda je trpela Maticerkev na Francoskom najvejša preganjanja. Bio je prostozidar i kak takši brezverec. Okoli l. 1906 je dao slovo politiki i je zapüsto tudi svoje brezverske prijatele. Začno je spunjavati svoje verske dužnosti. Na smrtnoj posteli se je spovedao i vmro je kak veren katoličan.

Sv. Oča je izdao novo okrožnico o vzgoji mladine. Namenjena je pred vsem italijanskim fašističnim oblastem, ki ščejo meti prvo reč pri vzgoji mladine. Sv. Oča povdarja, da ma pri tom prvo reč Cerkev, potem stariši i nazadnje država.

Agarne zadeve.

Fideikomis postoji na veleposestvi v D. Lendavi. To je odgovorilo okrožno sodišče na prošnju Agrarne zadruga. V pridočoj številki objavimo odgovor sodišča v celoti.

Patronat tudi neše rešen. Agrarna zadruga se je obrnola na višešnju Cerkveno oblast v Maribori i tüodnet dobila za odgovor, ka patronatska bremena tudi neso še rešena na lendavskom veleposestvi. Te dopis objavimo v celoti pri drugoj priliki.

Agrarnoj oblasti v Maribori na znanje. Pritožbe so prišle iz občine Bogojine, ka se tam ščejo vkraj vzeti parcele nešterim agrarnim interesentom, ki sami obdelavajo zemlo i se te ščejo ta dati za řunduše. Ar je tü že končnovalano minola revizija i ar od l. 1926 se ne jemlejo več gor novi interesentje na škodo starih, prosi agrarna zadruga agrarno oblast v Maribori, naj posveti vso skrb tem pritožbam v Bogojini i je reši po zakoni. To pa prosimo tembole, ar se ide za tiste interesente ki čakajo agrarni zakon.

550 miljon zabiksali.

V Londoni se je začnola razprava proti bankeru Hatryji i trem podravnatelom, šteri so obtoženi, da so s špekulacijami zapravili do 550 miljon Din.

KA JE BILO i KA BO?

Kalendar.

januar (31 dni)

4. teden.

dnevi		Rim. kat.	Evang.
m.	tedna		
27	ponedel.	Ivan zlat.	Ivan Kriz.
28	tork	Julijan	Karol Vel.
29	sreda	Franc Sal.	Valerij
30	četrtek	Martina	Adelnuda
31	petek	Peter Nov.	Virgilij
februar (28 dni)			
1	sobota	Ignac püšp.	Brigita
2	nedela	Svečnica	Marija R.

Židovski: 30. jan. Ros Hachodes.

Senje: 25. jan. D. Lendava.

Vreme: V začetki tedna napovedujejo sneg, potem pa bole vedro vreme.

Vozni red.

Hodoš:

prihod iz M. S. ob 6⁵² i 15²⁴ vöri
odhod v M. S. ob 7⁰⁷ i 15⁴⁰ vöri

Murska Sobota:

prihod iz Hodoša ob 8⁴³ i 17¹⁶ vöri
odhod v Hodoš ob 5¹⁰ i 13⁴⁰ vöri

prih. iz Ormoža ob 9⁰⁹, 12¹⁰, 19⁰⁵, 20³⁵ v.
odh. v Ormož ob 5¹⁶, 9¹², 14¹², 17⁴⁴ v.

Ormož:

prih. iz M. S. ob 7⁰², 12³⁵, 16, 19³⁹ v.
odh. v M. S. ob 7²⁶, 10²⁴, 15⁰², 18⁵² v.

D. Lendava:

prih. iz Čak. ob 5¹⁴, 9⁰⁶, 12⁵⁷, 20³¹ v.
odh. v Čak. ob 5²⁴, 9⁴⁰, 14⁰⁷, 21²⁶ v.

Čakovec:

prih. iz D. L. ob 6²³, 10⁵⁰, 15⁰⁸, 22³⁶ v.
odh. v D. L. ob 4²⁰, 8, 12, 19²⁵ v.

Zveze: Što ma opravke v Maribori, Ljubljani ali Zagrebi se naj pe-la z vlakom, ki ide iz M. Sobote ob 5¹⁶ vöri, ravnotak tudi iz D. Lendave ob 5²⁴ vöri.

Murska Sobota

1185 betežnikov, 201 operacija, 61 sprevodov.

Človek niti ne bi mislo, da more naša mala bolnica sprejeti v ednom leti pod streho telko betežnikov, kak jih je sprejela lansko leto. Vračilo se je v njoj vsevkup 1185 betežnikov. Približno vsakši šesti betežnik

Kak se vlada svet?

Ka novoga v Belgradi?

Radičov brat pri krali. Med odposlanstvi, štera so se se dozday poklonila Njeg. Vel. krali je zbudilo največ zanimanja odposlanstvo hrvatskih kmetov i kmetic, v šterom je bio tudi Radičov rod, celo Radičov brat Tomaž. Odposlanstvo je bilo sprejeto jako lübeznivo. Kral se je z Radičovim bratom prijazno razgovarjao, ravnotak pa tudi z drugimi odposlanci.

Proračun. Vsa ministerstva so dobila nalogo, da sestavijo predloge za proračun. Delo v ministerstvih se je že začnolo.

Svetovna politika.

Volitve v Romuniji. V začetki februara se bodo vršile v Romuniji

občinske i okrajue volitve. Ar bodo tudi ženske volile, vlada za volitve velko zanimanje.

Konferenca v Haagi zaključena. V ponedeljek se je haaška konferenca zaključila. Po dugotrajnih pogajanjih je prišlo do sporazuma v vseh zadevjav. Najvekše težave so povzročale vzhodne reparacije (odškodnine). Pogajanja so se vršila celo noč i nazadnje je prišlo do sporazuma.

Japonski parlament razpüščeni. Časar je v tork s posebnim odlokom razpüsto parlament. Narod se pripravla na nove volitve.

Razorožitvena konferenca v Londoni. Komaj se je zaključila konferenca v Haagi, so se zbrali zastopniki petih velesil v Londoni na razorožitveno konferenco. Otvoro jo je angleški kral Jüri. Pri otvoritvi je bilo do 300 novinarov iz vseh delov sveta.

je bio operirani. Vse operacije (201) je zvršo naš daleč naokóli znani g. primarij dr. M. Škrilec, vodja bolnice, od šteroga lahko trdimo, da je vno-gim rešo življenje. Pri tom žmetnom deli njemi je pomagao tudi znani gospod, dr. S. Brandieu. Mrlo je v celom leti 61 betežnikov.

Pri toj priliki ponovimo, ka smo že vno-gokrat povdarjali: bolnica je za dnešnje razmere premala, zato prosimo vse merodajne oblasti, da zadostijo želi uprave, štera si prizadevle, da bi bolnico povekšala.

*

— **Napredüvanje.** Ob priliki rojstnoga dneva Nj. Vel. kralice Marije je bio med drugimi tudi naš srezki načelnik, g. Gašpar Lipovšek postavljeni v višiši plačilni razred.

— **Telefonična zveza Sobota-Beč.** Po ministerskoj naredbi se je odpro s 16. januarom med M. Sobotov i Bečom prek Maribora telefonski promet. Za navadni govor trbe plačati 37 Din. 95 para, za silne govore trikrat telko, za izredno silne pa desetkrat telko. Za pozivnico se plača edna tretina od tistoga, ka trbe plačati za navadni govor.

— **Invalidi.** Krajevni odbor udr. voj. inv. v M. Soboti ima v nedelo 2. februara ob 10 vöri v resteraciji pri kolodvoru svoj redni letni občni zbor, poziva vse tovariše in tovarišice, da se občnoga zbora udeležite.

— **Sreski kmetijski referent.** Pri sreskom načelstvi je ponovno ustanovljeni kmetijski referat, ki ma svoj

delokrog za celo Prekmurje. Kak kmetijski referent je imenüvani ing. Wenko Benedikt. Uradni dnevi za stranke bodo v Soboti vsako sredo, pri sreskom načelstvi v D. Lendavi pa vsaki drugi in štrti petek v meseci.

Slovenska krajina

— **Navuk za tretjiredniško skü-pščino bo v Črensovcih** zdaj v nedelo ob treh popoldnevi za mesec januar: 9. februara, dnes dvatjedna pa ravno v tom časi za mesec febr.

— **Marijini Listi** se zdaj štampajo i je za par dni v roke dobite. Z Marijinimi Listi dobijo naročniki, ki so že plačali naročnino, tudi knižico „Priprava za srečno smrt“. Dobijo jo popolnoma brezplačno.

— **Trije važni sestanki za domačo obrt.** Januara 26. v Soboti, 27. v Bogojini i 28. v Črensovcih bo sestanek za pospešüvanje domače obrti kak pletarstva, lončarstva, tkalstva, rojarstva (ki delajo rasoje, grable itd. i druge domače obrti, štera se opravla po naših hišaj. Naj pridejo obrtniki domače obrti na te sestanek, na šteroga pošlje oblast svojega odposlanca iz Maribora. V Črensovcih naj pridejo vsi tkauci, pletarje, šivelje, štere domače čipke delajo ali brisače i ki domačo šker delajo iz vseh občin lendavskoga sreza i naj prinesejo kakšo malo reč ka doma delajo na ogled. V Črensovcih se začne predpoldnom ob 10. pri Bauerovih. Namen teh sestankov je naše lüdi zbirati

njim spraviti delo i zaslužek, ka se ležej preživijo.

— **Smrt naročnika.** Jan. 16. je vmro od jetike v Črensovcih naš vrli naročnik Peterec Jožef. Duga leta je bio v Ameriki i si je spravo lepo vrednost. Pred kratkim se je vrno domo, a ne mogo dugo vživati blaženost domače grude. Zapušča dovico i četvero maloletne dece. Na smrtnoj posteli si je zmislilo na „Dom“ sirot i darüvao na njega 500 Din.

— **Ibovina ma bateke.** Na Dolenjskom v Slovenskoj Krajini ne proroküjejo duge zime; to pa zato, ka prej kda ibovina požene bateke (ibojna bombleke kak gornji pravite) de hitro sprotoletje. Mo vidli če tak bo.

Prodaja gozdnega posestva.

V občini Moščanci in Vaneča, zraven železniške postaje na zelo dobri legi in poleg dobre ceste se proda cca 90 oralov obsegajoče na manjše parcele razmerjeno lepo gozdno posestvo skupno z zemljiščem po zelo ugodni ceni na več-letno ratno odplačilo. Posestvo ni pod agrarno-reformo ter se takoj lahko zemljiško-knjižno prepíše na kupca. — Natančnejše informacije poda tvrdka **Hartner v Murški Soboti.** 1

— **Kmetska zveza v Maribori** dobiva iz vnoгих občin iz Prekmurja pitanja, kak se ustanovi krajevna Kmetska zveza. Načelstvo Kmetске zveze v Maribori je z velikim veseljom sprejelo te žele i odgovarja na ta pitanja sledeče: Ustanovitev krajevne kmetске zveze je jako lehka. Trbe zbrati samo 10 kotrig, nato zavati sestanek teh kotrig ino izvoliti odbor krajevne Kmetске zveze. Odbor stoji iz: načelnika, podnačelnika, tajnika, blagajnika, dveh namestnikov i dveh preglednikov računov. Članarina znaša letno 5 Din. Sestanek se mora glasiti sreskomi poglavarstvu, izvoljeni odbor pa Kmetskoj zvezi v Maribori. Što želi pravila, naj se obrne na Kmetsko zvezo v Maribori, Aleksandrova cesta 6.

— **Korovci.** Preminočo nedelo je igralski odsek cankovskoga prosvetnoga društva priredo tri igre: Pogodba k ženitvi, Zdaj sem, zdaj ta ino Kmet i avtomat. Igre so bile lepe i je lahko žao vsakomi, ki jih ne vido. Na mesto plesnih veselic priporočamo našoj mladini takše prireditve, ar ma od teh vsakši več haska.

— **Turnišče.** Velka novost tak za občino kak za krogolino so mrtveška kola, štere je kúpila občina za sprevođe. Prvi je bio pelani 20 letni Kolar Jožef, šteroga je nepričaküvano pobrala smrt.

— **Bakovci.** Velko veselje je zbudila po celoj vesi novica, da dobimo še edno vučitelico. Kak se čüje, pride gdč. Benkovič. — V tork so sobočki žandarje zgrabili domačina Č., šteri je osumljeni, da včino več tolyajij. Zvezanoga so odpelali v Sobotu.

Molitvene knige v našem domačem jeziki kak tüdi v kniževnoj slovenščini, v jako velkoj izberi i v vseh vrst vezavaj dobite najfalej pri ZVER IVAN knižgovezari v Murškoj Soboti. 5

— **20 procentni boni.** V „Službenih Novinaj“ je bio objavljeni zakon, da bodo valali 20 procentni boni do 17. marca toga leta, potem pa zgübijo vrednost. Što ma bone jih naj v tom časi spravi v red. Lehko se ponücajo za plačanje zaostale dače. Pri plačili dače se bodo 4 krone računale za 1 Din. To vala tüdi za vporabo potrdil na podlagi čl. 10. zakona o vojnoj škodi. Če ma što vekšo šumo na bonaj, kak mora plačati zaostanjene dače, lahko bone oda.

— **Dokležovje.** V nedelo je zatisno oči 61 letni Štefan Balazič. Betežasti je bio celo leto, zadnje tedne so ga mantrale neznosne bolečine. Pokojni je bio dober oča i ga je vse spoštüvalo.

— **Velka starost.** Najstarejši mož ne samo v Kúpšincih, nego v celoj kroglini je 98 letni Matija Horvat! Če ravno je že stari, še itak rad hodi na senja. Razmi se, da tüdi k meši rad hodi. Ar je še preci močen, je vüpanje, da dosegne 100 let; če ne pride kaj nepričaküvanoga.

— **Strokovni tečaji.** Potom skupne obrtne zadruge v M. Soboti smo zvedeli, da priredi Urad za pospešüvanje obrti v Ljubljani za srez M. Sobota strokovne tečaje i to za čevlare, sabole i švelje. Što se šče udeležiti teh tečajov se naj javi pri obrtnoj zadrugi (dnevno med 11. i 12. vörov). Tečajov se lahko vdeležijo tüdi pomočniki i pomočnice.

— **Občinski kmetijski odbori.** V vseh 122 občinaj sreza Murska Sobotu so zvoljeni občinski kmetijski odbori po predpisi novoga zakona o pospeševanji kmetijstva. Naloga teh odborov bo, da skupno s sreskim kmetijskim odborom, ki bo v kratkom zvoljeni ino po navodilaj sreskoga kmetijskoga referenta včiniyo vse ka bi moglo zvišati kmetijsko pridelavo i povekšati donosnost kmetovanja. Sredstva za to se bodo vzela en del iz občinskih kmetijskih skladov, en del pa se zaprosita banovina i kmetijsko ministrstvo za primerne prispevke.

— **Krog.** Že dugo časa je čakala šola na novo ograjo, ar se je stara podirala i je bila tüdi inači takša, da šoli ne delala časti. Nazadnje je pričakala to srečo. Te dni je zgotovle-

na nova ograja (late). Šola je z njov včasi dobila bole prijazno formo.

— **Pesja besnost.** 9. januara t. l. je vgrizno na Tišini nekši besen pes 5 lüdi, šteri so morali oditi v Pasteurov zavod v Celje. 15. t. m. pa je bio zgrableni v Laafeldi v Avstriji znova nekši besen pes, ki je zbežao iz tukajšnjoga sreza skoz Gederovec. Ar ne izklüčeno, da je tüdi te koga vgrizno, naj se vse osebe ki bi prišle ž njim v dotiko, prijaviyo taki pri sreskom sanitetnom referenti v M. Soboti. Te grozoviti beteg je, če se pravčasno ne zdravi v Pasteurovom zavodi, neozdravliv. Zavolo teh slučajov besnosti je odredo srezki načelnik poostren pesji zapor za vse občine tišinskoga i cankovskoga žandarmer. okoliša i za občine Strükovci ino Pužavci. Verte psov opominamo, da se te odrebe držijo, da bo mogoče te nevarni beteg kem prle zatreti.

— **Dvodnevni kmetijski tečaji.** Poleg šesttedenskoga zimskoga kmetijskoga tečaja, ki se vrši v Strükovcih priredi sresko načelstvo še šest dvodnevni kmetijskih tečajov v sledečih krajih: Püconci, Moščanci, Kramarovci, Rogaševci, G. Petrovci, Neradnovci. Predavali bodo najbolši strokovnjaki o sledečih predmetaj: polodelstvo i travništvo, živinoreja, sadjarstvo, gozdarstvo, veterinarstvo i kmetijsko pravo.

— **Preskrba dobrih valilnih belic.** Sresko načelstvo je začnolo posebno akcijo, da si priskrbijo kmetovalci valilne belice kokoši štajerske fajte, ki je znana po svojoj dobroj nesnosti. Što žele belice kúpiti, naj se obrne na svoj občinski kmetijski odbor, ki je dobo natenčno navodilo.

Smrtna nesreča.

Devetnajstletni Jožef Nemeč je že več let delao na ednoj žaggi blüzi Tržiča. Lani ga je po neprevidnosti zgrabo remen i ga je tak poškodüvao, da je morao iti k zdravniku. Pred nedavnim je pá meo nesrečo. Zgrabo ga je remen, ga neseo do prosnic i ga od tam zagnao na tla. Dečko si je pri tom potro roko i nogo. Dobo je tüdi drüge močne poškodbe. Pelali so ga k doktoru v Tržič, od tam pa v Ljubljano v bolnico. Pomoči za mladenca ne bilo. Komaj so njemi odrezali pravo roko, je vmro.

Književna slovenščina.

ŠTEFAN LAZAR:

KRALJICA ESTERA.

Povest po zgodbi iz Sv. pisma.

— Ruben, kaj naj storim? Ti Medijci so zblazneli; celo mizo so mi zrezali. Ne upam se oglasiti, in idi tudi ti, da te ne zagledajo . . .

Na Rubenovih trepalnicah so se svetlikale solze.

— Od poldne že umira in ne more umreti. — Reci jim, naj ne razbijajo in kričijo . . . Ta strašni ropot jo vedno vzbudi, ako zapre oči k smrti, a strašno trpi!

Farnaspes ga je pomiloval.

— Rašun bodi revi usmiljen . . . Poizkusim, morda utihnejo? Godcem bi namignil, da bi zbežali, a ne bodo šli, ker še niso dobili niti sekla, dasi že od mraka brenkajo na harfo in bi vsak zaslužil najmanj en Darijev zlat . . .

Nevoljno je majal z glavo.

— Idi, Ruben, bom že videl.

— Zelo slabo od načelnika mesta, da to dovoli!

— Ni tako, Ruben! Že za to malo gostilno pobirajo velik davek. Kserkses je mogočen in rabi mnogo denarja. Na ta način pride skupaj onih trinajstštirinajst talentov, kar se steče v zakladnico . . .

Tod idi, da ne bo nesreče, jaz bom govoril z vojaki.

— Gospod te blagoslovi! — je prikimal Hebrejec. — Hvala, Farnaspes.

Napotil se je ven.

— Hej!

Opazili so ga.

— Jud! — je kričal Bardija. — Stoj!

Ruben se je ustrašil in bežal ven, toda Harpagos, prvi vojak, mu je zastavil pot.

— Kam greš, pes? Stoj! Jaz sem Harpagos, iz Egbatane! Ha! Ali si že slišal o tem mestu? Kaj?

Ruben se je tresel. Medijec se je z negotovim, pijanim glasom začel bahati:

— Vedi, da je to mesto ustanovil kralj Deiokes, naš medijski kralj . . . Ti! Enakega mesta ni na vsem svetu. Sedem kamenitih zidov ga obdaja . . .

Hej, gostilničar, kaj šepečeš Bardiji? No, Jud . . .

Sedem zidov ga obdaja in navznotraj je vsak zid višji od onega pred seboj . . . Ti, celo barve so različne! Stolp prvega zida je bel, drugega črn . . .

hej, mir! . . . tretjega škrlatnordeč . . . ahá, Jud . . .

četrtga plav, petega rdeč, šestega srebrn in sedmega zlat ko solnce . . . He? To je mesto sedmerih barv in zato sedmerih, ker je sedem planetov . . . Sedaj veš?

— Da . . . Samo bodi tako dober, pusti . . .

— Kaj še!

— Kaj me briga? — se je slišal Bardijev glas.

— Ni moja! Ako bi bila vsaj Medijka ali Perzijka ali kake druge narodnosti, toda Judinja! . . .

Glasno je zajuckal in kimal godcem. Ruben se je bolestno ozrl na njega in hotel oditi, toda Harpagos ga je nazaj potegnul.

— Le hodi!

— Pusti me . . .

— Hodi, hodi!

Vlekel ga je proti mizi.

— Pusti me, prosim te . . .

— Mati mu umira, — je posegel vmes gostilničar — pusti ga . . .

— Ne pusti ga! — je kričal Bardija. — Lahko umrje tudi sama in za umirajočega je bolje, ako je sam . . . Mati! Kaj tudi vi imate mater, oh nesrečniki?

Močno se je zasmel in ga je sunil k mizi.

— Pij!

Harpagos mu je ponujal čašo.

— No!

Ruben je s strahom protestiral:

— Ne! Ne smem!

— In kdo je prepovedal?

— Adonai — Bog?

— In kdaj si govoril z njim?

— Jaz ne. Mojzes je govoril z Njim in je v Njegovem imenu nam Hebrejcem prepovedal piti nečisto vino . . . Pusti me!

Bardija je bil užaljen.

— Kaj praviš? Da je to vino nečisto? Zakaj neki? Jud, norec si? Pij . . .

— Ne bom pil!

— Ali slišiš? — je zarenčal nad njim tudi Harpagos. — Pij!

— Ni mi ga treba.

Proti ustam mu ga je tiščal.

— Pij!

— Ne bom pil!

In Ruben je odrinil od sebe čašo.

— He-e? Ne boš pil?

— Ne!

— Toda ukazujem!

— Meni Adonai zapoveduje.

— In Kserkses?

Bardija ga je zgrabil, a Ruben se je iztrgal iz močnih rok. Od boli je zaklical in je čašo izbil iz Harpagoseve roke.

— On tudi . . .

— No torej. Jaz sem Kserkssov vojak in rečem, pij!

— Ne bom pil!

— Bardija, zgrabi ga!

— Ne blaznita! — je miril gostilničar. — Pustita ga!

— Zgrabi ga, Bardija!

Bardija je zgrabil Rubena in začela sta se ruvati. Medijec ga je premagal in pritisnil na mizo. Harpagos se je krohotal.

— Odpri mu usta!

— V Adonaijevem imenu . . . je prosil Ruben — pustita me . . .!

— Kaj mi mar Adonai! — je zakričal Harpagos. — Moj bog je Ahuramazda. Odpri mu usta!

— Jud! — sta tulila vojaka.

Ruben je dirjal proti vratom.

— Primi ga!

Bardija ga je zgrabil.

— Stoj.

Ruben je zahropel in ga je vdaril v obraz.

— Lopov!

In je skočil skozi vrata.

— Za njim!

Tekla sta ven.

— Zabodi ga.

Ruben je ves zasopel tekel in je izginil med enimi vrati.

— Tja je šel!

Za naše male.

Što je najmočnejši?

Ednok sta medved i vuk ležala za grmom i sta si pogučavala, što je na sveti najmočnejši.

— Jaz sem najmočnejši! — se je gizdavo tukeo po prsaj medved.

— Ne, stric medved — je odkimao vuk. — Najmočnejši je človek. Medved ne šteo vervati i je naročo vuki, naj njemi pokaže ednoga človeka.

Mimo je šo stari kodiš.

— To je človek? — je pitao medved.

— Ne! To je že bio človek — je odgovoro vuk.

Naskori potom je šo po cesti nekši dečak.

— Ali je to človek?

— Ne, te še komaj bo človek.

Nazadnje je prijahao konjenik.

— Vidiš, to je človek — se je oglaso vuk prle kak ga ije medved pitao.

Medved je skočo proti konji. Kda ga je konjenik zagledno, je začno strelati. Krugle so se odbijale od debele medvedove kože.

Plüvle na mene — ga je zasmehüvao medved.

Kda je konjenik vido, da z revolverom nikaj ne opravi, je skočo s konja i je potegno sablo. Začno je sekati po medvedi, tak da so kapali falački mesa z njega.

— Oh, strašno me liže z jezikom — je zdehno medved i je pobegno.

— Zdaj verjem, da je človek najmočnejši, — je pravo vuki, kda sta se znova srečala.

(Zapisala Kumin Olga, III. r. Krog.)

VGANKE.

Rešitev ugank, ki so bile objavlene v zadnji številki:

1. Ka vreče najbole nüca? (Dno.)

2. Ka je to: Mala sem, neznatna stvar, človeki v hasek i kvar? (Iskra.)

3. Štera je najmočnejša stvar? (Puž, ar nosí svojo hišo.)

4. Ka ma človek, Bog pa ne? (Brata.)

5. Dugo kak žrd, nevarno kak smrt, okroglo kak rešeto. Ka je to? (Stüdenec.)

Nove vganke.

1. Z bregov pride pa v morje odide. Ka je to?

2. Kde seno kosijo?

Kak je dobo osel ime?

Šesti den je lübi Bog stvoro vse živali. Kda je bio z delom gotov, jih je zbrao okoli sebe, da bi njim dao ime. Pravo jim je: ti si konj, ti krava, ti junec, ti vuk, ti lisica, ti veveřica . . . tak so dobile vseživali ime.

— Vütro pridite nazaj! — jim je zapovedao nazadnje — da bom vido, ali si zapomni vsaka svoje ime.

Živali so veselo razbežale, vsaka v svoj kraj. Med njimi je bila tüdi žival, šteroj zdaj pravimo „osel“ ali „somar“. Bila je lepa i Bog joj je dao jako lepo ime. Dugih vüh še ne mela.

Drügi den so se živali zbrale. Vsaka je znala povedati svoje ime, samo tista ne, štera zdaj nosi ime „osel“.

Lübi Bog se je nad njoj razčemerio. Zgrabo jo je za vüha i jo sükao, tak da so se vüha nategnola. Med tem pa je pravo:

— Ti osel, ali si tak naglo pozabila svoje ime!?

Od tistoga časa nosi ta žival ime osel in tüdi vüha so ostala na veke duga.

V šoli.

Vučiteo govori od domačih živali.

— No, deca, imenüvali ste vse domače živali: konja, jünca, kravo, ovco, psa i mačko. Edne pa se neste spomnili: zanemarjena, zamazana je, kota se v blati i drče po sosidovom dvori? No, Gašparček, štera je ta?

— To sem pa jaz — je odgovoro Gašparček sramežljivo.

3. Ka se nemre z vilicami jesti?

4.

				K					
				n					
				l					
				j					
r	e	a	j	e	n	a	e	d	
				e					
				n					
				d					
				o					

Prečti i dobiš znani narodni pregovor!

5. META KOVLEC Ka je mož te žene?

— Otvoro sem nov sanatorij v Maribori, Gosposka ulica 49. (tik gimnazije), tel. 2358. Sanatorij je moderno urejen, zlasti za operativne slučaje, ima centralno küřjavo, vsaka soba toplo in mrzlo vodo. Diatermija, višinsko sunce, ultra-rdeča žarnica, tonizator. Izbira zdravnikov povolna. Cene zmerne. Primarij dr. Černič.

Za smeh.

Čüden jager.

Marko: Ali je naš jager še izda tak raztrešeni?

Franc: Samo ne pitaj! Včera je prineseo z jagrije domo dve ribi, dnes pa iz ribnika divjega zavca.

V apoteki.

Popolnoči zbüdi apotekara zvonjenje.

— Ka je? — prileti razdraženi apotekar k dveram.

— Želodec me mantra pa nemrem spati. Dajte mi nekše zdravilo.

— Sredi noči ste me premotili v spanji, čeravno bi vam pomagala kupica vroče vode.

— A tak! No, hvala lepa! Vzemem raj vodo, kak zdravilo. Lehko noč!

Odišeo je, apotekar pa je škripao z zobmi, ar je zobston vstano.

Kravo je vikao.

Dva prijatela sta si pogučavala od ednoga znanca.

Prvi: No, kak ide tvojemi sosedu? Ali še izda telko pije?

Drügi: Samo püsti! Včera se je pa tak napio, da je kravo vikao.

Zanimivosti.

Kak friške so živali? Vnogi mislijo, de je najhitrejša žival divji zavec, dognalo pa se je, da pes „hrť“ še friškejši i napravi na vöro do 50 kilometrov. Zavec pa prebeži na vöro največ do 40 kilometrov. Med najbole friške živali spadajo zvün hrta i zavca še lisica, antilopa i konj za dirke. Za temi pride vuk.

Ka je najstrašnejše na zemli. Eden peržijski krao je ob nekšoj priliki k sebi pozvao tri največše modrijanè na sveti i jih je pitao, ka je po njihovom mišljenji na zemli najstrašnejše. Prvi je odgovoro: najstrašnejši je beteg. Drügi je pravo: najhüjše je postarati se. Tretji pa je po dugom premišlavanji odgovoro: najstrašnejše je to, če stoji človek pred smrtjov i njemi düšna vest v oči meče, da je bilo njegovo življenje zgübleno.

Naši rojaki v S. Bethlehemi.

Slovo g. Verena Klementa. Dne 14. decembra 1929. so zapustili našo faro priljubljeni naš g. pleb. P. Klement Verena. Na našoj slovenski fari sv. Jožefa so bili 7 let ino nekoliko mesecev. Za te kratek čas so mnogo včinili za faro. Gori so dali zozidati novo šolo. Kda je bila šola gotova, so ne meli mira, liki so prosili i spravili slovenske sestre sv. Frančiška. Vsigdar so meli to idejo, naj deca ne pozabijo svojega materinskoga jezika. Faro so tudi lepo vredili, ka je edna od najbolje vredenih far v Bethlehemi. Pri odhodu njim je Marijina družba, pripravila lepi banket. Tu se je vidlo na kelko so bili P. Klement priljubljeni med svojimi farniki. Cerkevni dom je bio pun. Vsaki je želo, ka bi bar edno reč mogeo s P. Klementom spregovoriti. Najzmetnej nam je bilo te, kda so seli v automobil i se pelali na postajo. Pred župniščom so se deca vrendala v špalir. Starejši so tudi vsi bili navzoči, šteri so ne mogli delati. Oko vsakoga se zarosilo pa smo jokali za svojim dobrim plebanošom. Neštarni farnicje so svojega bivšega plebanoša sprevodili do New-Yorka.

Igra. Na sveti den so mela naša šolska deca jako lepo igro. Stariše pa tudi drugi so prišli v tak lepom številu, ka najstarejši farnicje ne pomlijo, ka bi telko ljudi bilo. Nasmeljali smo se od srca Ferenci, šteri je prišeo iz staroga kraja. Angleški je ne znao, lačen je pa jako bio te je pa šo v edno gostilno. Kda je prišeo notri, kelnar ga je pitao, ka želej. Ferenc ga je ne razmo, liki je njemi samo kazao, ka je lačen. Kelnar njemi nato začno nositi jelo za jelom, tak dugo, ka je že Ferenc čemereren gratao i kregao se ž njim. Če se bole kregao, več njemi je prineseo, tak ka si je Ferenc zgučao: več se nemo kregao, ar lekaj naša vsaka božna reč v angleškom pomeni novo jesti. Med igrov je sviralala godba. Po igri je pa bila veselica.

Novi plebanoš v S. Bethlehemi. Na mesto odhajajočega g. Verena Klementa so prišli na njihovo mesto za dušnoga pastéra preč. g. Horvat Egidij, goreči duhovnik i verena sin naše slovenske zemle, ki bodo po stopnjaj g. Verena hodili i se aldü-

vali za naše ljudstvo v tühinskom orsagi. Vüpamo se, ka jih bo bogalo. Novi gospod so začeli goreče širiti naše liste i njihov trüd ne bio zaman: povekšalo se je število naročnikov.

Razgled po domovini.

Elektrika na Cveni. Naš sosedni Cven je znameniti po tom, da si je med vsemi kroglinjskimi občinami prvi dao napelati elektriko. Največ zaslug ma zato veleposestnik Mursa na Spodnjem Krapji.

Grozna smrt v prepadi. Lorar Matija Perc je hodo po svojem opravkil. Z njim je bio majstrov sin Stanko. Kda sta šla ob Savi po nekšem grebeni, se je Perc poškalao i se je začno kotati v prepad. Kotao se je kakših 200 metrov globoko. Med kotanijom si je razbio glavo i je za par hipov vmro.

Prva doktorica gospodarsko-trgovske znanosti. Na visokoj šoli v Zagrebi je postala doktorica za gospodarsko-trgovske znanosti gospa Marija klobučar. Ona je v Jugoslaviji prva doktorica te vrste.

Vlomilec v farofi. Preminočo nedelo po noči je neznani tolvaj obiskao farov v Sodražici. Prerezao je okno i se je potegno v pisarno, kde je blagajna posojilnice. Preiskao je vse kote i tak je našeo klüče od blagajne. Sreča v nesreči je bila, da je meo g. plebanoš papirnate peneze v spalnici pri sebi. Tolvaj je odneseo kovane peneze, par zlatnikov i srebrnikov pa tudi plebanošov red sv. Save.

Smrt 110 letnoga starca. V Sarajevi je vmro Mikloč Rožič v 110 leti starosti. Bio je najstarejši Sarajevčan.

Velka nesreča. Na progi med Lousville i Nashyilla sta vküpydarila dva vlaka. Pri tom sta zgübila življenje 2 potnika, do 40 pa jih je bilo ranjenih.

Razbojniški napad na vlak. Iz Pariza poročajo, da je okoli 200 kitajskih razbojnikov stavilo vlak. Šteli so potnike oropati. Ar pa je bio vlak močno zavarüvani, svoje nakanenje neso mogli zvršiti.

Stalin — častni šoštar. Delavci fabrike za obüvalo v Tiflisi so imenüvali Stalina, preds. sovjetske vlade v Rusiji za častnoga šoštara.

Grobni spomenik brez mrtveca. Varaš Trident na Francuskom je meo te dni senzacijo, kakših je dnesden več. Leta 1916 je v vojski paemino nekši Angelik Paris. Vsi so mislili, da je mrtev i so njemi na vojaškom pokopališči postavili spomenik. V teh letaj so domači na zgüblenoga sina popunoma pozabili. Zdaj pa se je zgodilo nekaj, ka jih je nezgrüntano razveselilo. Dobili so od njega pismo. Piše jim, da je bio zgrabljeni i odpehani v Sibirijo. Tam se je spoznao z mladov Rusinjom i se je ž njov oženo. V svojoj novoj domovini je zadovolen, samo svoje stariše bi rad vido.

Najvekši zvon v Rusiji raztopleni. Kak smo že poročali, je sovjetska vlada napovedala smrtni boj zvonom. Boj se je že začno. Zvonovje romajo v ogenj, da jih raztopijo. Ta žalostna usoda je zadela tudi zvon v Kijevi, ki je bio najvekši zvon i je vagao 65.000 kil. Tretjega januara so ga raztopili.

Podpirajte i čtite

„NOVINE!“

Iz sveta.

Püšpek zgrabo razbojnika. Velko občüdüvanje je zbüdilo junaštvo püšpeka dr. Antona Majera. Püšpek se je pelao iz Vel. Varadina domo v Arad Szent Marton. Naednok

je začuo iz jarka ob cesti zazavanje na pomoć. Kda se je zgledno iz kočije, je vido v jarki deklico, prek njiv pa je bežao nekši moški. Pūšpek je zapovedao kočiji, naj tira za njim. Kočija je v blati vozuola. Pūšpek je nato skočo dol, vzeo je kočiji revolvo i je bežao za beguncom. Ar se mož ne šteo staviti, je pūšpek parkrat strelo za njim. Tirala sta se dale, dokeč pūšpek ne zgrabo neznana moža. Za njim je pribežao tüdi kočijš. Moža sta zvezala i ga spravila na policijo. Tam se je zvedelo, da je junaški pūšpek zgrabo jako nevarnoga cigana, ki je oropav že več lüdi i je tüdi deklico šteo oropati.

Velka zrakoplovska nesreća. Iz Kalifornije poročajo, da je iz 150 meterske višine spadno v vodo eden zrakoplov. Pri toj priliki je zgubilo življenje 16 lüdi.

300 zdavanj eden den. Tisti den, kda je skleno zakon italjanski prestolonaslednik Umberto s princezinjom Marijov Jose, je bilo v Rimi še 300 drugih zdavanj. V Rimi je navadno dnevno 30 zdavanj i tak jih je je bilo te den desetkrat več.

Kmet, kde je tvoja pravica?

Našim kmetovalcom trbe večinoma jako prigovarjati, da vćinijo i žrtvüjejo kaj za svojo izobrazbo i v svojo obrambo. Šimfajo i se čemerijo vnogi, da bi se zgenoli i si pomagali, jih žmetno pridobiš.

Dnes podamo en vzgled v razmištanje tistim kmetovalcom, ki šćejo razmišlavati i tistim sinom, šterim svet i stališ ne vzeo lübezni i spoštüvanja do rojstnoga doma. Stavimo pitanje:

„Kmet, gde je tvoja pravica?“

Naši državni uradniki majo svoj uradniški zakon, ki j m določa vse pravice. Odvetniki majo svojo zbornico, majo svoj odvetniški tarif, majo svoj odvetniški zakon. Država ma svoj zakon o zaštiti države, trgovci majo svoje posebne zakone, obrtniki svoje v zaštito obrti; tüdi delavci majo — gotovo jim to vsaki privošći — svoje zakone v zaštito dela, delovnoga časa itd.

Ka pa maš ti kmetovalec? Kde je tvoje vrejeno i zasigurano kmetsko pravo? Kde zaštita tvojega stana i zaštita pri zvršavanji poklica? Kde zakonita ureditev tvojega razmerja do drugih stanov? Kde zasiguran z za-

konom tebi i tvojoj deci obstoje za slučaj betega, starosti i onemoglosti? Kde je kmetovalcov eksistenčni minimum? Kde užitkari i kmetovalcovomi delavci i dekli za starost zasigurana streha i najskromnejše življenje? Kde je z zakonom preskrbljeno za strokovno kmetijsko izobrazbo? Kde zaštita pridelkov? Kde zaštita za slučaj živalskih betegov, naravnih nezgod? Sto i sto je šće drugih pitanj, štera bi lahko stavili.

Zakaj pa neso rešena ta pitanja?

Ar ne zavesti sküpnosti. Kmet se zarije v zemlo pa dela i slüži vsem, samo sebi najmenje.

„kmetska zveza“

si je stavila kak svojo nalogo, našega kmetovalca strokovno organizirati, reševati pitanja, štera smo naraćunali, zednim opominati, ka nas čaka, če ne dobre organizacije i stanovitosti.

Iz česa je človeško telo.

Naše čonte.

Ka je pri velikih zidinaj stebrovje, to so pri človeki (tüdi pri živali) čonte (okostje). One so za telo stebri, ki je držijo, da se ne zrüši.

Čontevje (okostje) v človeki se deli na več sköpin. Pred vsem loćimo tri vekše sküpine: lobanjo, hrbtenico i končnice (noge i roke). Te sküpine so med seov zvezane i edna brez druge nemre živeti i slüžiti svojem nameni. Če bi šteli na tenci popisati te tri sküpine, bi nücali dosta časa i prostora, čtiteli pa ne bi meli dosta haska, ar bi bilo dugočasno i vsega niti razmili ne bi. Zato popišemo samo to, ka bo gotovo zanimalo vsakoga čtitela.

Lobanjo je većina čtitelov že videla, jeli? Što jo gleda, si misli, da obstoje z lalokov vred k vekšemi iz dveh čont. To pa je velikanska zmota, ar je lobanja zrašćena iz nikaj menje kak 29 čont. — Eh, gospodi se senja, kda to pišejo — bote kimali z glavami. Ne, ne senja se njemi, ar se je dobro mujo, nego istina je, da je v našoj lobanji 29 čont. Izmed teh 29 čont jih je: 8 v temeni, 15 v lićnih čontaj, 6 pa v vühaj.

Šinjek veže lobanjö s hrbtenicov, ki je glavna opora človeškoga tela. Že s toga, da se šinjek lahko süće na pravo i levo ino se pregiba gor i dol, lahko vidimo, da ne iz edne čonte. Ino istinsko ma šinjek 7 čontnih vretenc. Hrbet pa jih 26, vćasi 27. Ta vretenca prepletana z žilami i mišćicami tak da se lepo vküp držijo. Na hrbtenico so pritrjena rebra, šterih ma vsakši človek 12 parov.

Od rok i nog ne bomo na tenci govorili, Zadostüje naj dognanje, da obstoje vsaka roka z ramov vred iz 30 čont, ravnotak tüdi noga iz 30 čont.

Čonte so zgrajene iz razlićnih snovi, Velke važnosti med temi je vapno, ar ravno ono da čontam trdoto.

Ka se tiće moći čont, spomenemo samo edno dognanje znanstvenikov; naime to, da zdrava piščal (čonta ki je med kolenom i gležnjom) lahko nosi 1650 kg (polsedenajst metrov) žmečave.

Po vsem tem vidimo, da je istinsko to, ka kelkokrat pravimo, kda se šćemo malo poštimati; naime „ve sem pa ne iz repe“.

Za hišo i dom.

V dnevaj kolín.

Eden najbolje veselih dnevov za kmečko hišo je, kda zacvili brav. To je nekše vrste domaći svetek. Vse je veselo, posebno pa deca. Küharice švicajo i se trüdijo, da bi skühali kem bolšo kisilo župo i „bujto repo“. Napraviti pa se da tüdi več drugih dobrih jedi. Nešterne spomenemo na tom mestu.

Ocvrta jetra. Napravijo se na sledeći naćin: Jetra se razrežejo na eden prst debele i duge falaćke. Pripravi se pšenićna mela, zmeša se belak i žučak jajca i se razkućejo posüšene krühove drobtine. Tej falaćki se povalajo v meli, nato v zmešanom belaki i žučaki, nazadnje v

razkućenih drobtinaj. Potem se ocvrejo v masti. K ocvrtim jetram paše kisila repa ali kakša šalata.

Svinjska glava s kašov. V lonec se vlije do dva litra vode, v njo dene do frtao kile glave. To se küha tak dugo, da voda zavre. Potem se da notri še falaćek mrkevce, par zrn celoga popra, koren od petrežela i malo česneka. Vse to se osoli. Kda se glava sküha, se župa precedi i se v njo dene do frtao litra kaše. Kda je kaša skühana, se siple v skledo. Kühano meso se razreže i se potrosi po kaši.

Hrbet s hrenovicov. Jako dobra jed je kühani hrbet. Napravi se čisto navadno. Kühat se dene par hrbtних vretenc. Kda so kühana, se da meso s čuntami vred na sto. K mesu se napravi hren na vrhnji.

Gospodarstvo

Vinko Nemeš:

Od kokoši jajčaric.

Tá naša skoro najpozadnejša gospodarska stvar nam je v denšnjem časi tudi lahko dobičkanosna če le malo pazke obrnemo na njo i to:

Dnes, da naše zrnje tak slabe cene ma, si je dobro pomagati na drugi način, od šteroga bi meli več haska. Tak je to napriliko zdaj pri kúraj.

Kokoš se preživla ne samo z zrnjom, nego tudi z drugimi odpadki ali pridelki, štere ona dobro poplača če pravilno ravnamo ž njov.

1.) Prvo, na ka moramo paziti pri kúraj je, da si spravimo ednoga kokota zdrave fajte, da očisti krv domačih kokoši.

2.) Pazko moramo meti na to, štera kokoš je najbolša jajčarica, da naprej od tiste kokoši zbiramo jajca za valjenje. To tak dugo delamo, da nazadnje opazimo, ka je naše delo ne bilo brez haska.

3.) Pri valjenji moramo gledati, da se zgodi v meseci márci. Iz takših picekov, postánejo na jesen kokoši. Priporočljivo je toga se držati i največ picekov gojiti na sprotlike.

4.) Ka se tiče hrane, se priporoča sledeče: Predpoldnom naj se kúram davlejo spárjeni ali kühani zdrobleni krumpli, k šterim se pomeša malo ribje mele i otrobov. Popoldnevi pa morajo dobiti kokoši zrnje. Najbolša je pšenica, ječmen, po zimi pa kukorca. Najbolša umetna hrana je pa za nesne kokoši po zimskom časi „preminul“.

Gospodinja ma od belic skoro največ haska. Za sol, žajfo, špice, sladkor, kvas itd. nūca peneze. Dobi jih od odaje belic. Štera gospodinja pa šče meti hasek od svojih kokoši, mora tudi skrbeti za nje. Zato pa na delo, dokeč ne bo zadovolivoga uspeha!

J. CASAR:

Zadružništvo.

Pravice kotrig.

Kotrige majo pravico, da:

1.) plodonosno nalagajo v zadruzi hranilne vloge i vloge na tekoči račun,

2.) poslužiti se smejo vseh drugih naprav, štere osnūje in izvršuje zadruga v svojem delokrogi po pra-

vilaj. Takše naprave so kúpuvanje kmetskih potrebščin (mašin, plūg, brana itd.), odavanje kmetskih pridelkov i posredūvanje pri teh trgovskih posljaj i da se smejo udeležiti navukov, predavanj i razgovorov, štere zadruga priredi,

3.) udeležūjejo se občnih zborov i tam glasūjejo in se posvetūjejo. Pravica glasovanja i posvetovanja se pa zgūbi z dnevom, kda kotriga prstovolno vō stopi iz zadruge, kda jo izklūčijo itd., ne pa komaj na konci poslovnoga leta, v šterom članstvo henja,

4.) smejo zahtevati prepis pravil z vsemi spremembami (če so kakše nastanole) i prepis letnoga računa. (Stroške za prepis pa nosi kotriga sama),

5.) da si najmlejo pri zadruzi posojila, v kelkoto dopūščajo njena sredstva.

Kotrige zadruga se izkažejo s članskov knigicov.

Dužnosti kotrig.

Vsakša kotriga je dužna, da:

1. plača po pravilaj določeni delež i pristopnino ali pa da doplača delež, če je bio v slučaji zgūbe odpisani,

2.) v slučaji konkurza ali likvidacije dobro stoji za vse zadružne obveznosti, kak to določajo pravila ali s celim svojim imanjom, ali pa s prle določenov šumov (neomejena ali omejena zaveza), če za pokritje zgūbe ne bi zadostovali rezervni zakladi, deleži ali kakše drugo premoženje zadruge.

Proti vūpnikom zadruga z neomejenov zavezov dobro stojijo tudi kotrige, ki so vō stopile i herbašje kotrig, ki so mrle za vse one obveznosti, ki so sklenjene do tistoga časa, kda je prenehalo njihovo članstvo (§ 55 zadr. zak.). Tožbe proti zadružnikom (proti herbašom) zavoloterjatev do zadruge zastarajo po 2 letaj po razdrūžitvi zadruge ali po prenehanji članstva, če je ne za take terjatve določena kračiša doba zastaranja. Doba zastaranja se začne z dnevom, kda je bila razdrūžitev vpisana v zadružni register ali pa z dnevom, s šterim je bilo vpisano prenehanje članstva v imenik zadružnikov pri zadrugaj z neomejenov zavezov (§ 73 zadr. zak.). Prim. tudi § 74, 95.

Pri zadrugaj z omejenov zavezov trpi jamstvo kotrige, štera je vō stopila, ešče edno leto po preteki tistoga poslovnoga leta, v šterom je članstvo prenehalo, če je v pravilaj ne določena dugša doba jamstva (§ 78 zadr. zak.),

3.) da spolnjūjejo določbe pravil, predpise poslovnoga reda i sklepe občnih zborov i da skrbijo za ugled zadruge. (Dale sledi.)

Cene:

Penezi (23. jan.): dolar Din 56·30, Argentinski peso Din. 21, šiling Din. 7·90, lira Din 2·90, pengō Din 9·80, marka Din 13·37, urugvajski peso Din. 50.

Živina: biki, jūnci i telice Din. 8—10 (jako debeli Din. 11), krave Din. 4—8, teoci Din. 16—16·50, svi-nje Din. 16—16·50 (debele do 18 Din.)

Cene v Maribori so za spoznanje bolše.

V Beči se je odavala živina: biki i jūnci od 8·50 do 12 Din. (jako debeli do 14 Din.)

Zrnje: pšenica Din. 190, žito Din. 160, kukorca Din. 150—160, krumpli. Din 50, ajdina Din. 160, proso Din. 150, črešnjevce Din. 350, mešani Din. 225.

Cene v Ljubljani: pšenica Din. 250, žito Din 210, kukorca Din. 180.

Novi Sad: pšenica Din. 200—205, kukorca Din. 100—110.

Budapešta: pšenica Din. 220—255, žito Din. 135—140, kukorca Din. 135.

Odam

4 k. s. Bencin motor z cirkular žagov v dobrom stani po ugodnoj ceni HORVATH JANEZ strojni klūčavničar Murska Sobota.

Na odajo je

dobro ohranjeni 3/4 bajs. Što ga šče kúpiti se naj zgłasi pri VAGNER, Sebeborci.

Pošta upravništva.

Lūk J. Domajinci. Od lani se računa 15 din. na letos zato, ka ste lani telko več plačali. Vaših Novin ne računamo. Kalendarov nemamo več. **Šimon Št. Šūlinci.** Kalendar smo samo za naročnike M. Lista poslali; več jih nega zdaj. Ki majo liste so je vsi dobili, za polovično ceno jih nega več. **Kozic Janoš, Pertoč.** Za polovično ceno nega kalendarov več. 10 smo jih pa poslali g. Hahni. Tam čakajo že en mesec. Naročene Novine dali poslali. **Žilavec Jožef, Tropovci.** Kovačič Franci davajte to leto brezplačno Novine i Marijin List, zato ka je lani več plačao z Nemčije. **Drobetz Štefan, Wien.** Najlepša hvala za bogato naročnino, ki smo prejeli lani pa letos znova še v vekšoj meri. **Gomboši Karol, Šalamenci.** Fujs Jožefi daj celo leto brezplačno Novine i na konci leta šče kalendar pa Novine leta 1931. do konca juna pa kalendar. Telko je več plačao iz Nemčije. **Sve-tec J. Berovo.** Celoletno naročnino z zahvalnostjov sprejeli. **Berta-**

Ianič M. Krajna. Vse plačano na lansko leto. **Bagari Jožef, Bakovci 149.** Pišete, ka mate potrebne kvalifikacije i poleg toga ste šče v siromaštvi, pa li nemrete priti ne do agrarne zemle, ne do kakše službe. Krivice se vam godijo, pravite. Mi verjemo, ka je tak. Ali edno pa li ne verjemo. Toga ne, ka ne bi bila ešče vekša krivica sirote zato ne podpirati, ka se vam krivica godi. So sirote krive, če se vam krivica godi!? Dajte na zadnje pitanje odgovor! **Gjergjek J. Kovačevci.** Kalendar je že odposlani na Francusko. **Sukič Marija, Martinje 15.** Mi smo sprejeli marca 17. Din. 200 ino jula 21. Din. 105. Tak je vse poravnano. Hvala lepa, da so pokojni širili naše liste i si niti svojega ne odračunali, nego ga plačali. Zato vam naj da novi širiteo letos brezplačno Novine i M. List. Tistih 170 din, ka je bilo naznanjeno v 2. številki, nese je tikalo Kozar Števana, k drugomi imeni bi moglo biti štampano, štero je vooostalo. Mamo na jezero naročnikov, nemremo njim zavolo drage poštnine pisati, zato njim vse moramo naznaniti v Novinaj. **Kozar Štefan, Martinje.** Ka je više naznanjeno Sukič Mariji, se naznanja tudi vam.

Pisalni stroj

prvovrsten — popolnoma nov — odam za izjemno ceno Din 5000 ali zamenjam za staroga. ŠORŠAK Maribor, Majstrova 18

Vsa popravila pri vöraj zgotovi dobro i fal z garancijov VACLAV PLACEK v Murskoj Soboti Lendavska c. 13. Prek od židovske cerkvi. 2

Oda se

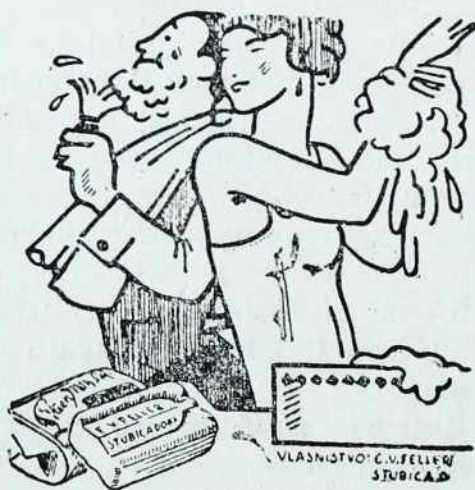
grajščina 84 plüge za 1.100.000 Din.,
gostilna, mesarija 18 plügov za 1.400.000 Din.,
gostilna 2 plüga 60.000 Din.,
umetni mlin za 90.000 Din.,
posestvo 18 plügov za 150.000 Din.,
hiša za pekarijo pri cerkvi 10 plügov.
 Da se **trgovska hiša** pri cerkvi na več let v najem.
 Brezplačna pojasnila daje:
REALITETNA PISARNA
SLIVAR Ljutomer. 1

Mlinarski vajenec,

tüdi z takojšnjim nastopom, se išče. Zglasiti se v Prekmurskoj tiskarni. 2

K odaji je

v Dolnoj Lendavi v goraj poleg grada poldrügi plüg njive i goric s hišov i kletjov vred. Vse je s črepom pokrito. Kúpci naj se javijo v ŽIŽKI, hš. 23. 1

Vživanje

nego s prevdarkom!

Če ščete, da Vam bode telovna nega vživanje i če zbérate s prevdarkom, te bodete vzeli Fellerove Elsa-žajfe zdravja i lepote, šterih delüvanje je v njihovih zdravnih sestavinah:

- „Elsa“-žajfa iz lilijinoga mleka, posebno fino za najnežnejšo kožo.
- „Elsa“-žajfa iz lilijine kreme, blagih svilnatih pen, divnoga dišča.
- „Elsa“-žajfa iz zučaka, najbokše za deco, popolnoma nevtralnó.
- „Elsa“-žajfo glicerínsko, nenadomestljivo za razpokane roke.
- „Elsa“-boraksovo žajfo, izvrstnoga delüvanja proti sunčnim pegam i t. d.
- „Elsa“-katranovo žajfo za rast vlasi, za neškodljivo razkúžavanje.
- „Elsa“-žajfa za britje, napravi britje zabavno.

Po pošti 5 kom. Elsa-žajfe na izbiro košta 52 Din franko, če se penz pošle naprej, po povzetji 62 Din.

- „Elsa“-Creme-pomada proti sunčnim pegam i nečistostim kože, za pametno nego kože.
- „Elsa“-pomada za rast vlasi, krepí vlasišče, pomlajüje vlase.

Po pošti 2 lonca edne ali po 1 lonca vsake Elsa-pomade košta 40 Din franko, če se penz pošle naprej; po povzetji 50 Din.

- Elsadont** pasta, ki vstvarja čiste zobe, 1 tuba 8 Din 80.
- Den za dnevom negüjte telo z Elsa-preparati!

To pomaga!

Dobiva se povsod! Kde ne, zvolite naročiti naravnost pri:

EUGEN V. FELLER, lekarnar, Stubica Donja, Centrala 146.

Vse blago ceneje

prodavati a vendar dobavlati v najbokšoj kakovosti more svetovna razpošiljalna tvrdka H. Suttner iz razloga ar njej to omogoča njeni ogromen promet. Za samo

22 Din se dobi fino poniklano brivsko pripravo št. 12.207 z 2 ostrinama, jako lepo izdelano. A dunajska ročna harmonika št. 13116 z 10 tipkami, 2 basi, dvovrstna, velikosti 24x11¹/₂ cm, z 10 gübami na mehi, v lepoj izdelavi košta samo

168 Din po povzetji ali če se penz pošle naprej, brez vsakoga rizika, ar to ka ne vgaja se zamenja, ali pa se vrne penz.

glazbila,
žepne nože,
brivske
potrebščine
jekleno blago,
kühinske
predmete,

plašče za
gospe gospode
i deco,
perilo,
črevle, obleke,
nogavice,
igrače

i jezere raznih predmetov za vse namene v velikoj novoj ilustriranoj domačoj knigi.

Tüdi Vi dobite k šenki

to knigo, če jo z dopisnicov zahtevate od svetovne razpošiljalne tvrdke

H. SUTTNER,
LJUBLJANA št. 945.

Včelarji pozor!

TRČANICE za med, PANJE, UMETNE SATNICE kakce-lo ostaio čebelarsko orodje izdelüje v prvorazrednoj izpelavi

JUGOSLOVANSKA
ČEBELARSKA INDUSTRIJA
L. RITZMANN v
NOVOM VRBASI Dunavska Banovina

Vsak včelar dobi na zahtevu brezplačno i poštnine prosto naš najnovější slovenski cenik za leti 1930/31 šteri obsega 80 strani z 220 slikami. 2